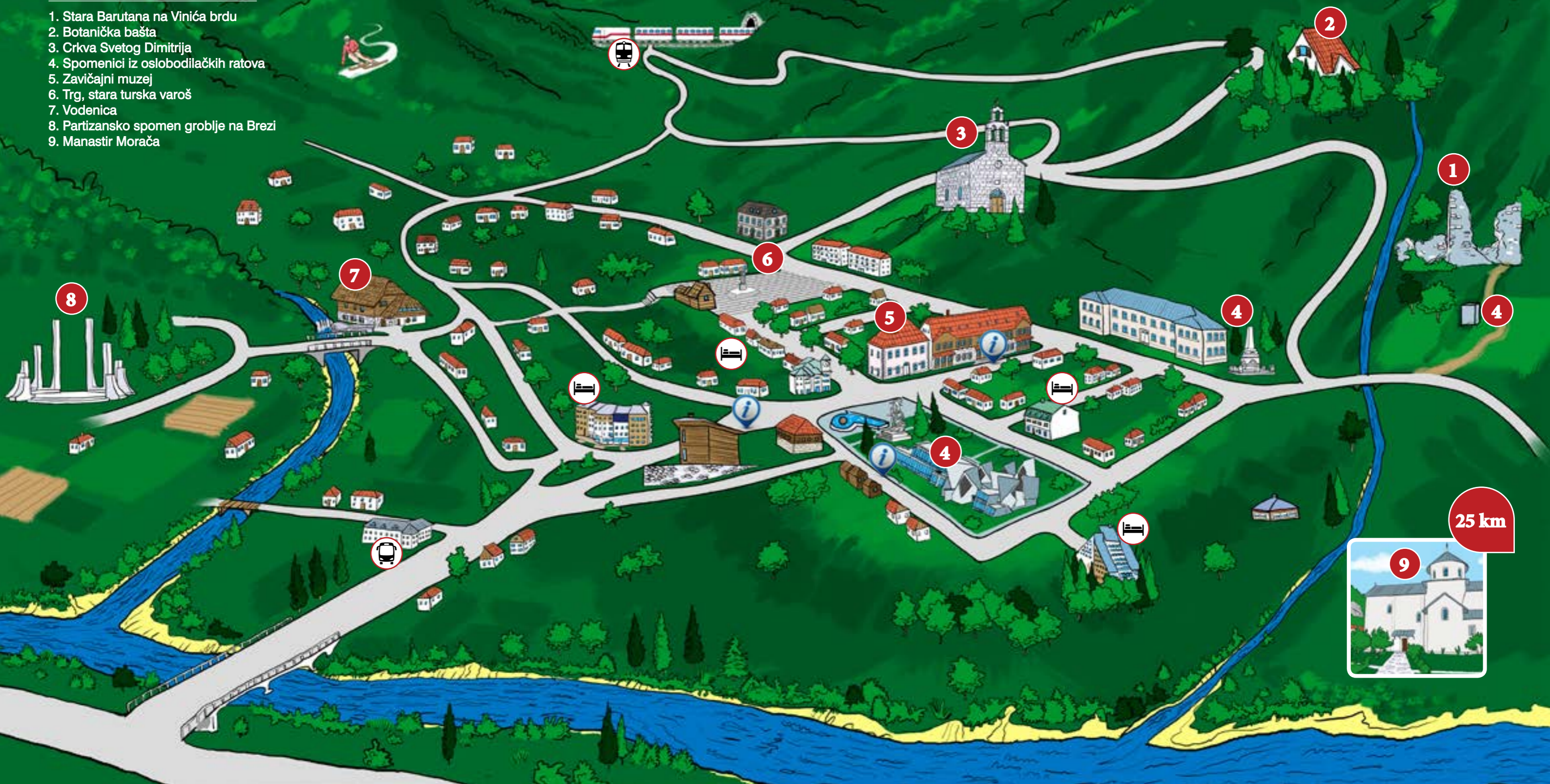

Kolašin - kulturna ruta

1. Stara Barutana na Vinića brdu
2. Botanička bašta
3. Crkva Svetog Dimitrija
4. Spomenici iz oslobodilačkih ratova
5. Zavičajni muzej
6. Trg, stara turska varoš
7. Vodenica
8. Partizansko spomen groblje na Brezi
9. Manastir Morača

25 km

Stara Barutana na Vinića brdu

Legenda kaže da su Turci, krajem 18. vijeka odlučili da sagrade utvrđenje za skladištenje oružja na Vinića brdu, povjerivši posao pravoslavnom majstoru, grčkog porijekla. Okružen skelama i zaštićen od pogleda, iskoristio je to da sagradi barutanu u formi upisanog krsta. Kada su Turci vidjeli da zdanje ima osnovu upisanog krsta, simbola hrišćanske vjeroispovjesti, naredili su da majstora objese pored same barutane a građevinu su napustili. Ako se uputite ka Vinića Brdu osim što ćete moći da uživate u najljepšem pogledu na Kolašin i njegovu okolinu, i sami ćete moći da se uvjerite da je

graditelj ispunio svoj zavjet, jer se forma upisanog krsta i danas jasno vidi na ostacima barutane.

Crkva Svetog Dimitrija

Kako u samom Kolašinu nije postojala nijedna crkva, po oslobođanju od Turaka, 1879. godine, za privremenu upotrebu preuređena je i osveštana jedna mala kapela, koja je u tursko vrijeme služila kao osmatračnica. Poslije deset godina, zbog skučenosti i dotrajalosti, a u jeku podizanja crkvi u oslobođenim krajevima, u Kolašinu je 1888. godine sagrađena nova crkva. Prema tadašnjim običajima u građenju crkve učestvovali su svi vojni obavješnici kolašinskog kraja, a radovima je upravljao komandant Kolašinskog bataljona. Razidavši kamen po kamen staru crkvu Svetog Jovana Preteče, od istog kamena sagradili su novu, Crkvu Svetog Dimitrija, jednobrodnu građevinu sa zvonikom na dva sprata i polukružnom oltarskom apsidadom.

Botanička bašta

Na površini od 646 m² i nadmorskoj visini od 1018 m, u naselju Dulovine nalazi se po mnogo čemu jedinstvena i nadaleko čuvena botanička bašta Danijela Vinceka. Formirana 1981. godine, jedina je na tlu Crne Gore sa autohtonim vrstama flore kontinentalnih planina (Bjelasic, Sinjajevine, Komova i Durmitora). Danas se u bašti može vidjeti oko 400 biljnih vrsta, među kojima je znatan broj endema, a više od 80% čini ljekovito bilje. Ne manje značajan i zanimljiv od same bašte, jeste i njen osnivač Danijel Vincek zaljubljenik u

Kolašin i njegovu prirodu, u čiju čast je biljka virak ili vilina rosa, dobila ime Alhthemill vincekii. Ukoliko budete imali sreću da vas kroz botaničku baštu lično vodi njen osnivač, zamolite ga da vam otkrije tajnu od koje se to biljke spravlja tradicionalni orijentalni afrodizijak salep.

- Bašta je otvorena od maja do kraja avgusta
  - Najpovoljniji period za posjete je od 20. maja do 30. juna
  - Svim posjetiocima je obezbjeđen stručni obilazak u pratnji vodiča
  - Utorak/srijeda/četvrtak: od 10-14 i 17-19h
  - Nedjeljom od 10-13h
  - Za grupne posjete neophodna rezervacija
- Tel. +382 20865477
+382 69015478

Vodenica

Na mjestu na kom je prije 200 godina stajala glavna seoska vodenica, danas se nalazi istoimeni restoran nacionalne kuhinje. U sačuvanom predašnjem ambijentu, sa dva vodenička kamena, u ovom neobičnom restoranu možete saznati kako se nekad mljelo žito, i zašto su baš vodenice bile stanište vila i duhova, ali i probati neki od regionalnih specijaliteta: kačamak, cicvaru, poparu, jagnjetinu i teletinu ispod sača, meso na seljački način, kao i najpoznatiji lokalni specijalitet KOLAŠINSKI LISNATI SIR. Jedino morate paziti da pojedete sav kačamak, jer prema narodnom vjerovanju, kome ostane kačamak u tanjiru ostaće i bez momka ili djevojke. U neposrednoj blizini vodenice, uz Kolašinsku rijeku, još uvijek se mogu vidjeti primjeri tradicionalne arhitekture, brvnare od drveta i kamena sa krovom piramidalnog oblika koje su objedinjavale stambene i pomoćne objekte u kojima se čuvala stoka.

Zavičajni muzej

Najbolje mjesto da saznate više o Kolašinu jeste Zavičajni muzej. Sa svoje tri zbirke (istorijskom, etnografskom i zbirkom slika), ovaj muzej pružiće vam priliku da upoznate ne samo bogatu istoriju, nego i običaje i način života ljudi ovog kraja. Odjeća, preslice, drveno posuđe i pokućstvo, dočaraće vam ambijent tradicionalnog kolašinskog ognjišta. A stare fotografije, dokumenti, barjaci, medalje i odlikovanja svjedoče o borbama koje su obilježile život mještana ovog kraja. Samo muzejsko zdanje predstavlja spomenik za sebe. Osnovan 1982. godine, muzej je

smješten u zgradi u kojoj je nekad bila uprava i načelstvo okruga kolašinskog, a tokom Drugog svjetskog rata i zatvor. Sagradio ju je 1903. godine Pavle Milosavljev Vujišić, oblasni upravitelj grada, a priča se da ju je ubrzo potom i izgubio na kocki.

Partizanski spomen kompleks - groblje na Brezi

Breza postala simbol borbe, mjesto na kom su se održavali susreti omladine, centralne proslave istorijskih datuma, ustaničke vatre i štafete mladosti.

Spomenici iz oslobodilačkih ratova

Kao ratna prijestonica Crne Gore, Kolašin je tokom Drugog svjetskog rata bio centar dešavanja presudnih za istoriju čitave zemlje. O tome svjedoče brojna obilježja i spomen ploče na više mjesta u gradu.

U zgradi Osnovne škole novembra 1943. godine zasjedala je prva skupština Zernalskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Crne Gore i Boke (ZAVNO). U čast 40-ogodišnjice ovog događaja podignut je spomen dom ZAVNO u centru Kolašina, oko kog su postavljene biste narodnih heroja iz kolašinskog kraja. Spomen-ploče na zgradi osnovne škole podsjećaju i na ovdje održana zasjedanja Prvog kongresa mladih crnogorskih antifašista i Prvog kongresa žena Crne Gore.

Na putu ka Staroj Barutani nalazi se spomen ploča narodnom heroju Marku Martinoviću koji je poginuo 1943. godine, u borbama za oslobođenje Kolašina zatvorivši svojim grudima cijev neprijateljskog mitraljeza.

Na žrtve Prvog svjetskog rata podsjeća spomenik koji se nalazi na ivici školskog dvorišta, u spomen studentima iz kolašinskog kraja koji su kao dobrovoljci poginuli u tom ratu. Uz imena poginulih nalaze se i stihovi narodne lirске poezije.

Turističke organizacije

Regionalna Turistička Organizacija Bjelasic i Komovi Adresa: Trg Boraca 2 Tel: +382 (0) 20 865110	
Lokalna Turistička Organizacija Adresa: Mirka Vešovića bb Tel./Fax: +382 (0) 20 864 254 tokolasin@t-com.me	

Hoteli

Hotel Bianca Resort & Spa ***** Adresa: Marka Vešovića bb Tel. +382 (0) 20 863 000 www.biancaresort.com	Hotel Čile *** Adresa: Ranka i Strahinje Miloševića bb Tel. +382 (0) 20 865 039 www.zlatnido.com
Hotel Lipka **** Adresa: Mojčovačka 20 Tel. +382 (0) 20 863 200 www.hotellipka.com	Hotel Garni ** Adresa: IV Proleterska Tel. +382 (0) 20 865 484
Hotel Brile *** Adresa: Buda Tomovića 2 Tel/Fax: +382 (0) 20 865 021 www.brile.me	

Restorani nacionalne kuhinje

Restoran Konoba Adresa: Trg Vukmana Kruščića Tel. +382 (0) 69 241 507	Restoran Vodenica Adresa: Junaka Breze +382 (0) 20 865 338
Restoran Savardak Naselje Biočinovići Tel. +382 (0) 69 051 264	

Kako stići - Transport

- **Avio transport:** najbliži aerodrom je u Podgorici udaljen 75 km
- **Voz:** glavna železnička pruga Bar - Beograd prolazi kroz Kolašin
www.zcg-prevoz.me, Željeznička stanica Kolašin Tel: +382 (0) 20 441 492
- **Autobus:** dobro povezan autobuskim linijama sa svim gradovima u regionu
Autobuska stanica Kolašin Tel: +382 (0) 20 864 033
- **Automobil:** magistralnim putem preko Podgorice - 75 km; od Bijelog Polja - 54 km

Dobro došli!

Nalazite se na 954m nadmorske visine u gradu koji, okružen sa 6 planina, s pravom nosi naziv vazdušne banje. Sa bilo kog mesta u Kolašinu pogled se pruža na fascinantne planinske predjele, koji su privlačili turiste još početkom prošlog vijeka.

Čuven po svojim prirodnim ljepotama, kolašinski kraj ima još bogatiju istoriju. Na raskrsnici puteva, bio je poprište mnogih bitki i stradanja, u neprestanoj borbi koju su narodi ovog kraja vodili protiv Otomanske imperije, Austrougarskog carstva i okupatora u Drugom svjetskom ratu.

Kulturna ruta Kolašina vodi vas do najzanimljivijih mjesta u gradu na kojima ćete otkriti ne samo tajne kolašinske istorije i kulture, već i legende, običaje i gastronomiju ovog kraja.

ZAKORAČITE U ISTORIJU KOLAŠINA!

Više informacija o kulturnoj ruti i organizovane ture centar za kulturu Kolašin - suvenirnica

Radno vrijeme:
radnim danima: od 10h do 20h
subota: 13h do 20h
Adresa: Trg Boraca bb, 81210 Kolašin
e-mail: kulturakolasin@t-com.me
web stranica: www.kolasin.me
mobilni: +382 (0) 69/399-448

 Iako ne postoji obilježena biciklistička staza, čitavu trasu rute moguće je obići biciklom.

Plemena i bratstva

Kao i u ostalim djelovima Crne Gore, i ovdje se zna ko je porijeklom iz kog plemena i bratstva. U Kolašinu su to pretežno Rovčani, Moračani, Vasojevići i Uskoci. Svaku od ovih grupa prate predanja i legende o njihovim osnivačima koje su se prenosile sa koljena na koljeno, ali i karakteristične razlike u govoru i običajima, pa čak i osobinama njihovih pripadnika. Tako se za Rovčane na primjer kaže da su najlukaviji a za Vasojevke da su najljepše.

Crnogorski kodeks časti

Postoji nešto što je zajedničko za sve Crnogorce, ma iz kog plemena da vode porijeklo. To je kodeks časti, uzvišene vrijednosti do koje treba držati kao do života, a čije gubljenje i sramota je gore i od same smrti! Radije umrijeti nego podleći sramotno jer u smrti nema ni poraza ni sramote.

Duša svakog grada istkana je od njegove istorije. A istorija Kolašina obilježena je neprekidnim bitkama i bojevima, junaštvom, pogibijama i stradanjima. Riječima jednog on najprevođenijih pisaca ovog kraja Milovana Đilasa: "Ovdje je rat bio opstanak, način života..." Zato neka vas ne začudi što je najveći broj spomenika i obilježja ovog grada vezan upravo za ratna dešavanja.

Trg, stara turska varoš

Put do Gornjeg Gradskog trga, vodi nas kroz glavnu pješačku ulicu. Neka vas ne iznenadi toliki broj kafića na jednom mjestu, zabilježeno je da je još davne 1891. godine Kolašin imao 26 kafana, a u čitavoj Jugoslaviji bio je to grad sa najviše kafića i kafana po glavi stanovnika. Izračunato je da je svaki stanovnik imao svoju stolicu. Istorija Kolašina, sažeta je u istoriji glavnog gradskog trga. Tu je Ali-paša Čengić 1651. godine podigao utvrđenu varoš Kolašin, sa džamijom, dućanima, hanovima i kućama za stanovanje. Nakon Berlinskog kongresa 1878. godine, ušavši u sastav Crne Gore, Kolašin su počeli naseljavati Moračani i Rovčani. Turska varoš je porušena, a kuće su počele da se grade po prvom urbanističkom planu i pod uticajem evropskih graditeljskih stilova čije projekte su donosili ugledni gradski trgovci. Najpoznatija je kuća Braće Marić, koja se i danas može vidjeti, izgrađena u stilu secesije. Trg nosi ime narodnog heroja iz Kolašinskog kraja, Vukmana Kruščića, a na njemu je podignut spomenik i jednom od najpoznatijih narodnih heroja iz Crne Gore, španskom borcu Veljku Vlahoviću.

Manastir Morača

Na samo 25 km od Kolašina prema Podgorici nalazi se jedan od najljepših i najznačajnijih kulturnih i istorijskih spomenika u Crnoj Gori, manastir Morača. Podigao ga je 1252. godine unuk Stefana Nemanje, knez Stevan, na obali istoimene rijeke, uz sam vodopad Svetigoru. Manastir je postao međunarodno poznat po freskama izuzetne ljepote od kojih je najpoznatija "Gavran hrani proroka Ilju" iz 13. vijeka, čija je kopija na Svjetskoj izložbi fresaka u Parizu 1952. godine dobila drugu nagradu. U izuzetno bogatoj manastirskoj riznici čuva se primjerak "Oktoiha", prve štampane knjige na slovenskom jeziku iz 1493. godine i krst od orahovine iz XVI vijeka, rađen punih jedanaest godina. Manastirski kompleks, opasan visokim zidom, sastoji se od saborne crkve Uspenja Bogorodice, male crkve Svetog Nikole i konaka. Građena u raškome stilu, saborna crkva je velika jednobrodna građevina sa polukružnom apsidadom, bočnim pjevnicama i kupolom. Legenda kaže da je narod stvorio dan-hoda dugu kolonu, od Tušine do Morače, prebacujući od ruke do ruke žuti kamen – sigu, od kog je napravljen manastir. U središtu ogorčenih borbi koje su Moračani i susedna plemena vodili protiv Turaka, manastir je vjekovima bio duhovni, prosvjetiteljski, ali i politički centar gde su se sastajali najviđeniji predstavnici crnogorskih i brdskih plemena i održavani sabori o najznačajnijim pitanjima.

